

ULUSLARARASI TİCARETİ KORUYAN İKİ SİGORTA SÖZLEŞMESİ: İHRACAT KREDİ VE POLİTİK RİSK SİGORTASI

Yrd. Doç. Dr. Damla KÜÇÜK

Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı
dkucuk@sakarya.edu.tr

Özet

Uluslararası alanda ticaret yapanlar, karşılaştıkları risklere karşı hem “ihracat kredi sigortası” hem “politik risk sigortası” ile koruma sağlayabilirler. Aynı amaca hizmet edip ortak yönleri olsa da, iki sigorta sözleşmesi esaslı farklılıklar içerir.

Öncelikle her iki sözleşmede farklı risklere karşı güvence verilir. Nitekim ihracat kredi sigortasında ticari ve politik riskler temin edilebilirken, politik risk sigortasında sadece politik riskler temin edilir.

Ticari riskler; mal / hizmet ihracından doğan alacakların, ticarî / ekonomik nedenlerle tahsil edilememesidir; ticarî tecrübesizlik, altyapı yetersizlikleri veya rekabet koşulları gibi. Politik riskse yabancı yatırımcının, yatırımıyla ilgili menfaatinin zedeleyen ev sahibi ülkenin eylemlerini veya politik şiddet eylemlerini anlatır; kamulaştırma veya iç savaş gibi.

İhracat kredi sigortasıyla veresiye mal ve hizmet ihracından doğan alacaklar korunur. Politik risk sigortasındaysa pay yatırımlarından, üretim paylaşım sözleşmesi veya imtiyaz sözleşmelerine, sayısız türdeki yabancı yatırımlar korunur.

Bu sigorta sözleşmelerinin ortak özelliklerinden birisiyse devletlerin, eximbankları vasıtasıyla sigortacı olarak karşımıza çıkmasıdır ki politik risk sigortasında aslan payı hâlâ devletlerin elindedir.

Anahtar Kelimeler: ihracat kredi sigortası, politik risk sigortası, eximbank, ticari risk, politik risk

TWO INSURANCE CONTRACTS WHICH COVER INTERNATIONAL TRADE: EXPORT CREDIT AND POLITICAL RISK INSURANCE

Abstract

Traders in international arena can be covered by export credit insurance and political risk insurance against risks which they exposed. Both insurance contract are different each other, even if they serve for same aim and have common sides.

Firstly, these insurance contracts cover different risks. Both commercial risk and political risk is covered by export credit insurance, whereas only political risk is covered by political risk insurance.

Commercial risk is that export receivables can't be collected because of commercial / economic reasons like commercial inexperience, inadequate infrastructure or competition conditions. On the other hand, political risk is act of government or political violence which damage interest of foreign investor related to his investment like expropriation or civil war.

In export credit insurance, receivables which arise from good or service export on credit are covered, whereas from equity investment or production sharing agreement to concession agreements, limitless kind of foreign investment is covered in political risk insurance.

One of common qualifications of these insurance contracts is that states show up as insurer via eximbanks which lion's share belongs to states in political risk insurance.

Key Words: export credit insurance, political risk insurance, eximbank, commercial risk, political risk

1. GİRİŞ

Getirdiği fayda, verdiği zarardan fazla olan alanlardan birisi de, uluslararası (dış) ticaret olsa gerektir, (“*Dış Ticaretin Yarar ve Sakıncaları*”. http://www.ekodialog.com/uluslararasi_ekonomi/dis_ticaretin_yararlari_zararlari.html. [Erişim Tarihi:25.08.2016]). Ancak, dış pazara hangi metodla girilmiş olursa olsun (bu konuda Kazımov, 2004: 12 vd)*, uluslararası alanda ticaret yapmak mutlaka belli riskleri taşıyacaktır.

Günümüzde, kredi ihracat sigortası ve politik risk sigortası olmak üzere, uluslararası ticareti korumak üzere kullanılan ve temel nitelikte iki sigorta sözleşmesi olduğunu söyleyebiliriz. Öyle ki, her iki sigorta alanında da devletler doğrudan birer “sigortacı” olarak ortaya çıkarlar.

Türkiye, bu iki sözleşmeden ihracat kredi sigortasına, özellikle Türk Eximbank’ın uygulamaları nedeniyle daha aşınadır. Ancak var olan ihtiyaca rağmen, politik risk sigortası için aynı şeyi söylemek mümkün değildir.

Çalışmamızda bu iki sigorta sözleşmesinin temel bazı özelliklerini karşılaştırmalı bir şekilde ortaya koymaya çabalayacağız.

1.1. Tanım

İhracat kredi sigortası; sigortacının, bir prim karşılığında sigortalının yabancı bir alıcı ile yaptığı kredili ihracat işlemleri nedeniyle maruz kaldığı ihracat kredi riskini yani ihracattan doğan alacaklarını tahsil edememesi riskini üstlenmeyi taahhüt ettiği bir sözleşmedir, (Salciç, 2014:1/1.2; Jones: 3).

Buna karşılık politik risk sigortası; sigortacının yine belli bir prim karşılığında, bir başka ülkede gerçekleştirilen yatırımın belli politik risklere maruz kalması halinde sigorta ettiren yatırımcının uğrayacağı maddi zararı tazmin etmeyi üstlendiği bir sigorta sözleşmesidir.

1.2. Bu Sigortaların Konusu

Esasen ihracat; “yurt dışına mal ve hizmet satışı suretiyle yürütülen faaliyetleri” anlatan bir kavramdır (Hayırlıoğlu: 9). Ancak ihracat kredi sigortasının -yukarıdaki tanımdan da kolayca anlaşılacağı gibi- konusunu bir başka ülkeye ihraç edilen yani satılan mal veya temin edilen hizmetler oluşturmaz.

İhracat kredi sigortasının konusunu ihracat kredisi (alacakları) oluşturur: En basit anlamıyla kredi; parayla ölçülmesi mümkün bir değer, bedelinin daha sonraki bir tarihte ödenmesi sözüne karşılık, diğer tarafa devredilmesidir (Salciç: 2014:1/1.2; Guadagnoli, 1968:448). Dolayısıyla, ihracat kredisi de bir mal veya hizmetin, bir başka ülkedeki alıcıya kredili şekilde (veresiye) temin edilmesi demektir. İşte ihracat kredi sigortasının konusunu bu “ihracat kredisi” oluşturur (bu yönde van der Veer, 2015:602; “*Türk Eximbank – Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası*”. https://www.eximbank.gov.tr/dosyalar/sigorta/kisa/ihracatci_firmalara_bilgiler.pdf:9. [Erişim Tarihi: 22.08.2016]. Dolayısıyla ihracat kredi sigortası ihraç konusu malın kendisinin, örneğin nakliye esnasında göreceği zararlar ile ilgilenmediği gibi, bedeli peşin alınmış mal / hizmet ihraçları ile de ilgilenmez, (“*Türk Eximbank – Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası*”. https://www.eximbank.gov.tr/dosyalar/sigorta/kisa/ihracatci_firmalara_bilgiler.pdf:12. [Erişim Tarihi:22.08.2016]; van der Veer, 2015: 602). Ayrıca ihracat kredi sigortası, bu

* Yazar uluslararası pazara giriş modellerini ihracat, montaj yoluyla üretim, lisans anlaşmaları, franchising anlaşmaları sözleşmeleri üretim, ortak girişim ve yabancı direkt yatırım olarak tasnif eder.

sigortayla sadece ihracat kredi alacakları teminat altına aldığından, yurtiçi kredi sigortasından (domestic credit insurance) da farklılaşır.

İhracat kredisi alacaklarının ne şekilde sigortalandığı üzerinde de durmak gerekir. Çünkü sigortalı ihracatçı, tek bir alıcıdan olan tüm veya tek bir alacağını sigortalatmak isteyebileceği gibi, birden fazla alıcıdan olan birden fazla alacağını da sigorta güvencesi altına alma ihtiyacını duyabilir. Buna göre ihracat kredi sigortasının farklı türleri ortaya çıkar: İlk halde bireysel ihracat kredi sigortasından (individual policy / coverage) bahsedebiliriz, (Loubergé ve Maurer, 1985:103). Sigortalı ihracatçının, birden fazla alıcıdan olan birden fazla alacağının tek bir poliçe ile sigortalanması halindeyse, toplu ihracat kredi sigortasından (whole turnover policy / coverage) bahsedilebilir, (van der Veer, 2015: 602, 603). Sigortacıların, üzerlerine aldıkları riskin dağıtılması için ikinci türü tercih ettiği söylenebilir, (Greene, 1965:180). Öte yandan toplu ihracat kredi sigortaları daha çok 360 güne kadar olan vadeli ihracat kredileri için düzenlenirken, bireysel sigortalar 2 yıl veya daha uzun vadeli ihracat kredileri için düzenlenir, (Loubergé ve Maurer, 1985:103).

İhracat kredi sigortası söz konusu olduğunda ihracat alacaklarının sigortalanması ile ilgili üzerinde durulması gereken hususlardan birisi de “kredi limiti” kavramıdır. Bu kavram sigortacının, sigortalı ihracatçıya bir alıcı için ödemeyi taahhüt ettiği bedeli gösterir, (Morel, 2010:6; “*How do credit limits work and what is their value?*”. http://www.icisa.org/faq/1550/mercury.asp?page_id=1668. [Erişim Tarihi:28.08.2016]). Ancak bu kavram aynı zamanda ihracatçının, sigortacıdan önceden onay almadan, alıcıya sağlayabileceği kredi miktarını da işaret eder, (Greene, 1965:180). Sigortalı ihracatçının düzenli olarak ihraç yaptığı alıcılar için bu miktarın -umulan yıllık bilanço esas alınarak- yenilenen (dönen) bazda tespit edilmesi de mümkündür, (“*Revolving buyer credit cover*”. <http://www.agaportal.de/en/aga/grundzuege/deckungsformen.html>. [Erişim Tarihi:28.08.2016]). Sigortacı bu limitleri sözleşme devam ederken düşürebilir veya iptal edebilir. Böyle bir durumda, sigortacının bu kararından sonra yapılacak ihracatlardan doğan risk, sigortalı ihracatçının üstünde kalır, (Morel, 2010: 6).

Politik risk sigortasının konusunu ise “yatırımlar” oluşturur. Bu nedenle politik risk sigortasını yabancı yatırım veya yatırım sigortası olarak ananlar da vardır, (Zylberglait, 1993: 363; Salacuse, 2013:247). Yatırım kavramının işletme veya ekonomi gibi farklı disiplinlerde farklı tanımları verilir, (örnek için bkz. “*Yatırım Nedir?*”. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:..> [Erişim Tarihi:28.08.2016]). Yatırımın bu farklı anlamları, politik risk sigortasının konusunu oluşturan yatırımları da tanımlar, ama sınırlamazlar. Açıkçası, politik risk sigortası alanında yatırım için en belirleyici unsur; bunun yabancı bir yatırım olmasıdır. Bir yatırımın yabancı olup olmadığı ise en çok, yatırımcının ülkesi ile yatırımın yapıldığı ülkenin (ev sahibi ülke) farklı olmasına göre belirlenir. Ancak bu kriterin dışında başka kriterleri esas alan, örneğin sermayenin ev sahibi ülkeye dışarıdan getiriliyor olmasını yeterli gören sigortacılar da vardır. Örneğin MIGA (Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu / Multilateral Investment Guarantee Agency) bunlardan birisidir, (“*Eligibility*”. <https://www.miga.org/investment-guarantees/overview/eligibility/>. [Erişim Tarihi: 31.08.2016]).

Politik risk sigortası ile sigorta edilebilecek yatırım türleri ise neredeyse sınırsızdır. En çok alınan prim, sigortacının mali gücü ve tecrübesine bağlı olarak, pay

* Bu ekonomi kavramları sözlüğünde yatırım ; “millî ekonominin veya firmanın üretim ve arz gücünü artırıcı nitelikte olan ve aktif değerlerine yeni ilâvelerle sonuçlanan faaliyet” olarak tanımlanmıştır.

yatırımları (equity investments) veya proje finansmanından (project financing), imtiyaz sözleşmelerine (concession agreements) neredeyse her türlü yatırım için güvence verilebilmektedir, (Küçük, 2016:81 vd). Hatta politik risk sigortası ile mal ve hizmet ihracıları için dahi güvence sağlanabilmektedir, (OPIC Hand Book. “Contractors and Exporters”, http://www.opic.gov/sites/default/files/docs/OPIC_Handbook.pdf:24. [Erişim Tarihi: 23.08.2016]).

1.2. Sigortacılar

Sigortacı, yapılan sigorta sözleşmesi kapsamında sigortalı kişinin parayla ölçülebilir menfaatini zarara uğratabilecek riski, aldığı prim karşılığında üstlenen ve meydana gelecek zarar için tazminat ödemeyi taahhüt eden kişidir.

Hem ihracat kredi sigortasında, hem politik risk sigortasında, sigortacıları; özel sektör sigortacıları ve kamu destekli sigortacılar olarak iki kısma ayırabiliriz. Özel sektör sigortacıları bir yana, devletler her iki sigortanın da başlangıcından bu yana, karşımıza sigortacı kimliği ile çıkmaktadırlar. Bunun ilk nedeni her iki sigortanın da ülkelerin uluslararası ticareti koruma ve hacmini artırmada, dolayısıyla ekonominin geliştirilmesinde oynadıkları yadsınmaz roldür, (van der Veer, 2015: 601, 602; Cattani, 1997:319). Bir diğer nedeni ise özel sektör sigortacılarının bu tür güvenceleri verebilmek için gerekli mali güce sahip olmamalarıdır. Keza özel sektör sigortacılarının mali güçlerini ve tecrübelerini artırmalarına paralel olarak, yıllar içinde iki sigorta alanında da giderek güçlendikleri görülebilir, (DeLeonardo, 2005:739; Cattani, 1997:322 vd).

Devletler bu sigortaları en çok, Türk Eximbank gibi, farklı hukuki yapıları olan “ihracat kredi kuruluşları” (export credit agency / ECAs) vasıtasıyla yaparlar, (Cattani,1997:319, 320; Guadagnoli, 1968:553). Bu kuruluşlar kendi ülkelerinin iç mevzuatının yanı sıra, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Düzenlemesi ve Dünya Bankası kurallarına da tabidirler, (Short, 2001:1372).

Amerika Birleşik Devletleri ise bu konuda farklılık gösterir. Çünkü bu ülkede ihracat kredi sigortası Birleşik Devletler İhracat – İthalat Bankası (Export – Import Bank of The United States) tarafından temin edilirken, politik risk sigortası Yurtdışı Özel Yatırım Kuruluşu (Overseas Private Investment Corporation / OPIC) adıyla farklı bir kurum eliyle yapılır. Nitekim bugünkü anlamıyla politik risk sigortasının mucidinin Amerika Birleşik Devletleri olduğunu söylemek pek de yanlış olmaz.

1.3. Sigortalı Olabilecek Kişiler

Öncelikle sigorta ettiren ve sigortalı kavramları üzerinde durmak gerekir. Sigorta ettiren; sigortacı ile sigorta sözleşmesini akdeden yani sözleşmenin diğer tarafını oluşturur, bu nedenle sigorta sözleşmesinden doğan hak ve yükümlülüklerin üzerinde doğduğu kişidir. İhracat kredi veya politik risk gibi zarar sigortaları açısından, sigortalı ise menfaati sigorta sözleşmesi ile güvence altına alınan, bu nedenle risk gerçekleşip zarar meydana geldiğinde sigorta tazminatının ödeneceği kişiyi ifade eder. Çoğunlukla sigorta ettiren ve sigortalı aynı kişidir. Sigortalı olabilir bir menfaat olduğu sürece, fiil ehliyetine sahip herhangi bir kişi sigorta ettiren olabileceğinden, konumuz açısından önem arz eden kişi sigortalıdır.

Yukarıda yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere, ihracat kredi sigortasında sigortalı olabilecek kişiler bir başka ülkeye ihracat yapan kişilerdir.

Ancak yapılan işlemin ihracat işlemi, dolayısıyla bunu gerçekleştiren kişinin de ihracatçı olup olmadığını tespit etmek her zaman kolay bir iş değildir. Örneğin üretimin bir kısmı üçüncü bir ülkede hatta alıcının ülkesinde gerçekleştirilmiş olabilir, (Salcic, 2014:2 /2.5). Bu ihtimaller için geçerli tek bir cevap verilemez. Bunun yerine, her sigortacının uygulamalarına bakmak gerekir. Örneğin Türk Eximbank, ihracatlarını aracı ihracatçı üzerinden yapanların, verecekleri vekâletname ile bu sevkiyatlarını sigortalatabileceklerini, ihracatlarının sadece bir kısmını aracı ihracatçı ile yapanların ise kendi lehlerine poliçe düzenlenebileceğini duyurmaktadır, (“*Türk Eximbank – Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası*”. https://www.eximbank.gov.tr/dosyalar/sigorta/kisa/ihracatci_firmalara_bilgiler.pdf:11. [Erişim Tarihi:22.08.2016].

Politik risk sigortasındaysa sigortalı olabilecek kişiler; yabancı yatırım yapan yatırımcılardır. Bu kriteri sağlamak koşuluyla, yatırımcı kişinin gerçek veya tüzel kişi olmasının kural olarak bir önemi yoktur.

Konuyla ilgili söylenebilecek bir diğer husus ise hem ihracat kredi, hem politik risk sigortasında, kamu destekli sigortacıların yapılacak ihracat işleminin yahut yatırımın, kendi ülke ekonomisi /istihdamına yararını garantilemek adına, sigortalı olabilecek kişilerde vatandaşlık / tabiyet, yerleşim yeri, şirkette / işletmede yönetim haklarını kullanmasına izin verecek oranda ortaklık veya ülkesinde belli bir istihdam yaratma gibi kriterleri aramasıdır. Bu tür kriterler, kâr amacı güden özel sektör sigorta şirketlerinin ise sigortalanabilme koşulları arasında yer almaz.

1.4. Sigortalanan Riskler

Sigorta hukukunda risk kavramı için, sigortacının, ödenen bir miktar prim karşılığında gerçekleşme ihtimalini taşımayı ve gerçekleştiği takdirde sigorta tazminatı ödemeyi taahhüt ettiği olaylar, şeklinde bir tanım yapabiliriz.

İhracat kredi sigortasında, sigortalı ihracatçı, alıcının ihracat bedelini ödememesi riskine karşı temin edilir, (van der Veer, 2015: 602)*. Politik risk sigortasında ise yatırımcı, yatırımını ve yatırımından elde edeceği getiriye kaybetme / elde edememe riskine karşı korunur. Bu istenmeyen sonuçların doğmasına ise değişik olaylar neden olur.

Sigortalanan risk açısından bu iki sigorta sözleşmesi arasında ilginç bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Keza ihracat kredi sigortasında hem ticari hem politik risklere karşı güvence verilirken, politik risk sigortası sadece politik risklere karşı koruma sağlar.

Ticari risk; mal veya hizmet ihracından doğan alacakların, salt ticarî / ekonomik nedenlerle tahsil edilememesidir. İhracatçının alacağını tahsil edememesi de iki şekilde ortaya çıkabilir: Borcun vadesinde ödenmemesi veya alıcının yani borçlunun ödeme güçlüğü çekmesidir (acz hali), (Greene, 1965:180; Guadagnoli, 1968:548). Borçlunun ödeme güçlüğüne düşmesi; “muaccel borçların sürekli biçimde ne likit varlıklar ne de kısa vadeli borçlarla kapatılamaması”dır, (Türk, 1999:36). Dolayısıyla borçlunun ödeme güçlüğü içinde olduğunu gösteren pek çok olay olabilir. Ancak sigortacının tazminat ödemekle yükümlü olması için, borçluyu ödeme güçlüğüne düşüren halin poliçede anılmış olması gerekir, (Hanna, 1931:524).

* Sık kullanılan bir teminat türü olmasa da, ihracat kredi sigortasında “sevkiyat öncesi teminatı” (pre – shipment coverage) ile özellikle sipariş üzerine üretilen mallar için, sevkiyat öncesi yani ihracat gerçekleşmeden evvel, ihracat işleminin (teslimin) ticari veya politik nedenlerle gerçekleştirilememesi halinde de tazminat ödenebilir, (Sakarya ve Uçak, 2007:105; Kridel, Jr., 1969: 261; Greene, 1965:180).

Tecrübesizlik / beceriksizlik, altyapı / sermaye yetersizlikleri, vasıflı iş gücü bulunamaması, rekabet koşulları veya fikri mülkiyet haklarının korsan kullanımı ticari riskin gerçekleşmesine yol açan olaylardan sadece bir kaçıdır, (Salacuse, 2013:245; Short, 2001:1372; Ackerman ve Neuner, 1924:3, 4; Bullitt / Lagomarsino, 1987:285, 286).

Politik risk ise yabancı yatırımcının, yatırımıyla ilgili yukarıda andığımız menfaatini zedeleyen ev sahibi devletin eylemlerini veya politik şiddet eylemlerini anlatır. Bu yönden, politik riskin geleneksel olduğu söylenebilecek üçlü bir tasnifi yapılır. Bunlar: el koyma (expropriation), transfer edememe ve dövize çevirememeye (Currency Inconvertibility / Non-transfer Risk) ve politik şiddet (political violence) riskleridir, (Tubbs, 1997:557).

Bu üç riskten en karmaşık olanı el koyma riskidir. Keza bu risk, kamulaştırma veya millileştirme gibi, ev sahibi devletin, yabancı yatırımcının yatırımına, mevzuatında yer alan kuralları uygulayarak veya yatırımı zorla terk ettirdiği doğrudan el koyma (direct expropriation) hallerini kapsadığı gibi, fahiş vergilerin getirilmesi ile yatırımcının yatırımı terke zorlanması örneğinde olduğu gibi, yatırımcının, yasal hak sahipliğinde bir değişiklik olmadığı halde yatırımından fiilen mahrum bırakıldığı dolaylı el koyma (indirect expropriation) hallerini de kapsar, (Bullitt / Lagomarsino, 1987: 285; Tubbs, 1997:557, 558; Salacuse, 2013:246).

Dövize çevirememeye riski; ev sahibi devletin, yatırımcının ev sahibi ülkenin para biriminde elde ettiği kazancını başka bir ülkenin para birimine çevirmesini engelleyen eylemleridir. Transfer edememe riskinde ise; bir başka dövize çevrilebilse dahi, yatırımcının yatırımından elde ettiği kazancının yine ev sahibi devletin eylemleriyle ülke dışına çıkarılması engellenir, (Tubbs, 1997:558).

Politik şiddet riski; politik bir saikle hareket eden kişilerin / grupların, yatırımcıya ait ev sahibi ülkedeki işletmesinin taşınır veya taşınmaz mallarına zarar vermesi veya yatırımcının bu nedenle gelir kaybına uğramasıdır; Savaş, iç savaş, ihtilal gibi, (Zylberglait, 1993:409; OPIC Hand Book. “*Contractors and Exporters*”, http://www.opic.gov/sites/default/files/docs/OPIC_Handbook.pdf:19. [Erişim Tarihi:23.08.2016]). Bu risk, ev sahibi devletin dışında, politik bir saikle hareket eden diğer kişiler de neden olabildiği için, ilk iki politik risk türünden ayrılır.

2. Sonuç

Devletler, daha iyi bir ekonomi için dış ticaret hacimlerini artırmak isterler. Ancak ülke sınırları dışında ticaret yapmak pek çok riski de beraberinde getirir. Oysa bu konuda hevesli pek çok girişimcinin ekonomik gücü, tecrübesi veya bilgisi sınırlıdır. Bu nedenle girişimcilerin desteklenmesi ve korunması gerekir ki bu destek ve koruma orta ve küçük ölçekli şirketlerin ezici çoğunluğu oluşturduğu Türkiye gibi ülkelerde ayrı bir önem arz eder. İşte, ihracat kredi ve politik risk sigortaları uzun yıllardır, uluslararası ticaret yapan kişileri korumak için kullanılan araçlardır.

Ülkemizde ihracat kredi sigortası Türk Eximbank tarafından yıllardır uygulanmakta ve genel bir başarı sağlandığı da görülmektedir (Sakarya ve Uçak, 2007:117). Ancak aynı şeyi politik risk sigortası için söylemek mümkün değildir. Maalesef ülkemiz, başta ülke ekonomisi olmak üzere pek çok olumlu etkisi bulunan bu sigortayı yatırımcısına sağlamak konusunda çok geç kalmıştır.

KAYNAKLAR

- Ackerman, S. B. ve Neuner, J. J. (1924). *Credit Insurance*. New York.
- Bullitt, P. G. ve Lagomarsino, L. I. (1987). "Protecting Intellectual Property Rights Abroad: New Uses For Political Risk Insurance And Standby Letters Of Credit", *Berkeley Journal Of International Law*, 5 (2). 283 – 329.
- Cattani, C. F. (1997). "New Trends and Developments in Export Credit Insurance". *Savings and Development*. 21 (3). 317 – 326.
- DeLeonardo, J. M. (2005). "Are Public And Private Political Risk Insurance Two Of A Kind? Suggestions For A New Direction For Government Coverage". *Virginia Journal Of International Law*. 45 (3). 737 – 787.
- Greene, M. R. (1965). "Export Credit Insurance. Its Role in Expanding World Trade". *The Journal of Risk and Insurance*. 32 (2). 177 – 193.
- Guadagnoli, L. G. (1968). "The Role of Medium – Term Export Credit Guarantees and Insurance in Financing Foreign Trade". *Southern Economic Journal*. 34 (4). 548 – 562.
- Hanna, J. (1931). "Credit Insurance". *University of Pennsylvania Law Review and American Law Register*. 79 (5). 521 – 548.
- Hayırlioğlu, İbrahim: "İhracatta KDV İadesi ve Muhasebeleştirilmesi".
http://mizanturk.com.tr/Akademi/Akademi_7420161726086.pdf. [Erişim Tarihi:23.08.2016].
- Jones, P. M. "Trade Credit Insurance".
http://siteresources.worldbank.org/FINANCIALSECTOR/Resources/Primer15_TradeCreditInsurance_Final.pdf. [Erişim Tarihi:25.08.2016].
- Kazımov, A. (2004). Uluslararası Pazarlamada Pazarlama Karması Stratejileri. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Kridel, Jr., W. J. (1969). "Export Credit Insurance: En Examination of Its Nature and Use". *The Business Lawyer*. 25 (1). 255 – 270.
- Küçük, D. (2016). *Yatırımcılar İçin Hukuki Yönden Politik Risk Sigortası*, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Loubergé, H. ve Maurer, P. (1985). "Private Initiative and Public Intervention on the Market for Export Credit Insurance". *The Geneva Papers on Risk and Insurance*. 10 (35). 100 – 111.
- Morel, F. (2010). "Credit insurance in support of international trade Observations throughout the crisis".
<http://www.berneunion.org/wp-content/uploads/2013/10/Credit-insurance-in-support-of-international-trade.pdf>. [Erişim Tarihi:20.08.2016].
- Sakarya, Ş. ve Uçak, S. (2007). "Türkiye'de İhracat Kredi Sigortası Uygulaması; ABD ve Güney Kore İle Karşılaştırması". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2. 103 – 117.
- Salacuse, J. W. (2013). *The Three Laws Of International Investment: National, Contractual, And International Frameworks For Foreign Capital*, Great Britain.
- Salcic, Z. (2014). *Export Credit Insurance and Garantees A Practitioner's Guide*. England: MacMillan Publishers Limited.
- Short, R. (2001). "Export Credit Agencies, Project Finance, And Commercial Risk: Whose Risk Is It, Anyway?". *Fordham International Law Journal*. 24. 1371 – 1382.
- Tubbs, M. W. (1997). "Political Risk Insurance: The Potential Effects Of Privatization On Credit Availability", *Annual Review Of Banking Law*. 16. 553 – 576.

Türk, A. (1999). *Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukukî Sonuçları (TTK m. 324)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Van Der Veer, K. J. M. (2015). “The Private Export Credit Insurance Effect on Trade”. *The Journal of Risk and Insurance*. 82 (3), 601 – 623.

Zylberglait, P. M. (1993). “OPIC’s Investment Insurance: The Platypus Of Governmental Programs And Its Jurisprudence”, *Law & Policy In International Business*. 25. 359 – 422.

“Dış Ticaretin Yarar ve Sakıncaları”.

http://www.ekodialog.com/uluslararası_ekonomi/dis_ticaretin_yararlari_zararlari.html. [Erişim Tarihi:25.08.2016].

“Eligibility”. <https://www.miga.org/investment-guarantees/overview/eligibility/>. [Erişim Tarihi:31.08.2016].

“How do credit limits work and what is their value?”.

http://www.icisa.org/faq/1550/mercury.asp?page_id=1668. [Erişim Tarihi:28.08.2016].

OPIC Hand Book. “Contractors and Exporters”.

http://www.opic.gov/sites/default/files/docs/OPIC_Handbook.pdf. [Erişim Tarihi:23.08.2016].

“Revolving buyer credit cover”. <http://www.agaportal.de/en/aga/grundzuege/deckungsformen.html>. [Erişim Tarihi:28.08.2016].

“Türk Eximbank – Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası”. https://www.eximbank.gov.tr/dosyalar/sigorta/kisa/ihracatci_firmalara_bilgiler.pdf. [Erişim Tarihi:22.08.2016].

“Yatırım Nedir?”. <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:-Mcgl9ph5OIJ:www.iktisatsozlugu.com/nedir-2094-YATIRIM+&cd=7&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>. [Erişim Tarihi:28.08.2016].